

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
PL 86
90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

LAUSUNTO

30.11.2018

Dnro 519/2018

Asia: Paliskuntain yhdistyksen lausunto YVA-selostuksesta

Viite: Lausuntopyyntö 25.9.2018 POPELY/636/2017

PYHÄNSELKÄ-KEMINMAA VOIMAJOHTOHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

YVA-selostus

Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee voimajohtohanketta, joka sijoittuu Pyhänselän ja Keminmaan välille Muhoksen, Oulun, Iin, Simon ja Keminmaan kuntien alueilla. Johtoreitin pituus on noin 153 km, josta uutta käytävää on noin 86 km. Hankkeessa suunnitellaan sekä 400 kV että 110 kV linjoja. 110 kV voimajohto suunnitellaan asennettavaksi samoihin pylväisiin 400 kV voimajohdon kanssa. YVA-ohjelmavaiheen jälkeen voimajohtoreittiin on tehty tarkennuksia kahdeksaan kohtaan, mutta suuria muutoksia ei ole tehty. Hanke liittyy Suomen ja Ruotsin välisen sähkösiirtoverkon parantamiseen. Voimajohtoreitti on merkitty Pohjois-Pohjanmaan ja Länsi-Lapin maakuntakaavoihin.

Hanke sijoittuu poronhoitoalueella Kiimingin, Kollajan, Oijärven ja Isosydänmaan paliskuntien alueelle. Uutta johtokäytävää raivattaisiin Kiimingin, Kollajan ja osittain myös Oijärven alueelle. Paliskuntien poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja porojen vapaaseen laiduntamiseen.

Poronhoidon huomioon ottaminen hankkeessa

Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto koko poronhoitoalueella. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunnusoikeus on ikiaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan lailla turvattu erityinen oikeus (PHL 848/1990, 3§). Poronhoitolain lisäksi alueella voimassa olevien Pohjois-Pohjanmaan ja Länsi-Lapin maakuntakaavojen suunnittelu- ja yleismääräykset edellyttävät, että poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon alueidenkäytölliset edellytykset. Laki ympäristövaikutusten arvioinnista (YVAL 252/2017) velvoittaa myös omalta osaltaan alueella toimivaan elinkeinon kohdistuvien vaikutusten selvittämiseen. Paliskuntain yhdistys katsoo, että poronhoitoon kohdistuu vaikutuksia, jotka voivat olla merkittäviä. Poronhoito on poronhoitoalueella keskeinen osa alueen elinkeinoelämää ja laajojen maa-alueiden käyttäjänä altis muun maankäytön vaikutuksille. Poronhoito on lisäksi kiinteä osa Pohjois-Suomen kulttuuriperintöä. Poronhoitoalueella tapahtuva maankäytön suunnittelu on siis elinkeinon ja kulttuuriperinnön jatkuvuuden kannalta keskeinen kysymys.

Poronhoitolaissa säädetään neuvotteluvollisuudesta suunniteltaessa valtion maita koskevia poronhoidon harjoittamiseen vaikuttavia toimenpiteitä (PHL 53 §). Myös muualla kuin suoraan valtion mailla tapahtuvalla maankäytöllä on yleensä jonkin asteisia vaikutuksia paliskunnan toimintaedellytysten jatkuvuuteen. Tästä syystä poronhoitoalueella maankäytön suunnittelua on suositeltavaa toteuttaa erilaisilla osallistavilla suunnittelu- ja neuvotteluprosesseilla.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

YVA:ssa on selvitetty poronhoitoon kohdistuvia vaikutuksia. Porotalousselvityksen lähtöaineistoina on käytetty Paliskuntain yhdistykseltä saatua paikkatietoa alueen poronhoidosta ja porotalouden rakenteista ja laiturista sekä tilastoja ja paliskunnilta saatavia tietoja. Alueen paliskuntien kanssa järjestettiin poronhoitolain 53 § mukainen neuvottelu helmikuussa 2018. Neuvottelussa selvitettiin yksityiskohtaisemmin poronhoidon toimintaa hankealueella ja sen lähiympäristössä sekä pohdittiin hankkeen vaikutuksia ja lieventämiskeinoja. Arvioinnissa käytettiin Paliskuntain yhdistyksen ja Lapin liiton julkaisemaa poroYVA-opasta sekä soveltuvin osin IMPERIA-menetelmää. Vaikutuksia poronhoitoon on arvioitu asiantuntevasti ja riittävästi.

Hankkeen vaikutukset ja niiden lieventäminen

Voimajohtoaukean raivaaminen aiheuttaa paliskunnille laidunmenetyksiä ja laiturien muutoksia. Eniten näitä kohdistuu Kiimingin paliskunnalle, noin 167 ha. 400 kV voimajohto vaatii uusilla osuuksilla noin 62 metriä leveän johtoalueen, joka raivataan puustosta. Olemassa olevalle johtoalueelle rakennettaessa johtoalue levenee noin 41 metriä. 110 kV voimajohdot laitettaisiin samoihin pylväisiin 400 kV voimajohdon kanssa. On hyvä, että käytetään samoja pylväitä, jottei johtoaluetta tarvitse laajentaa enempää vielä toisen johdon pylväiden vuoksi. Porojen laiduntaminen voimajohtoaukean alueilla voi muuttua, sillä niiden tiedetään aistivan voimajohtojen koronapurkauksia. Poronhoitajien kulkeminen maastojoneuvoilla vaikeutuu voimajohtoaukealla, etenkin mikäli sinne jää pitkiä kantoja. Korkeat kannot ovat myös turvallisuusriski.

Paliskunnat esittivät neuvottelussa keinoja haittojen vähentämiseksi. Voimajohdon suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa huomioon paliskuntien tarpeet. Johtoaukeita voidaan hyödyntää porojen kuljetuksessa ja siirtämisessä, minkä vuoksi sinne toivottiin kulkuväylien raivaamista. Johtoalueille ei saa jättää korkeita kantoja, koska se vaikeuttaa liikkumista moottorikelkoilla ja mönkijöillä. Myös ojat tulee luiskata loivapiirteisiksi porojen ja poronhoitajien kulkemisen helpottamiseksi. Paliskunnat toivoivat lisäksi tiedottamista hankkeen edetessä ja suunnitteluvaiheessa sekä poronhoidon kiinteiden rakenteiden huomioon ottamista reitin tarkemmassa suunnittelussa (ei voimajohtoa rakenteiden päälle). Paliskuntain yhdistys katsoo, että paliskuntien toiveet eivät ole kohtuuttomia ja ne tulee ottaa huomioon.

YVA-menettelyssä on arvioitu asianmukaisesti ja riittävästi poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset. Alueen paliskunnat tulee osallistaa hankkeen jatkosuunnitteluun etenkin kriittisissä kohdissa, kuten poroaitojen läheisyydessä. Paliskuntia tulee jatkossakin tiedottaa suunnittelun ja toteutuksen vaiheista. Paliskunnat ovat esittäneet keinoja poronhoidolle aiheutuvien haittojen estämiseksi ja vähentämiseksi. Niitä tulee toteuttaa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao